

Sl.No. :

નામાંક			Roll No.			

No. of Questions – 11

SS-24-Gujarati Sah.

No. of Printed Pages – 07

Tear Here

उच्च माध्यमिक परीक्षा, 2016
SENIOR SECONDARY EXAMINATION, 2016

गुजराती साहित्य

સમય : 3¼ ઘન્ટે

પૂર્ણાંક : 80

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें
TEAR HERE TO OPEN THE QUESTION PAPER

પરીક્ષાર્થીઓ માટેના સામાન્ય નિર્દેશ:

- 1) પરીક્ષાર્થી સૌ પ્રથમ પ્રશ્નપત્ર પર, પોતાનો નામાંક જરૂરથી લખે.
- 2) દરેક પ્રશ્ન કરવા ફરજિયાત છે.
- 3) પ્રત્યેક પ્રશ્નનો જવાબ આપેલી જવાબ પુસ્તિકામાં જ લખો.
- 4) જે પ્રશ્નોમાં આંતરિક ખંડ છે, તે દરેકના ઉત્તર એક સાથે જ લખો.
- 5) પ્રત્યેક પ્રશ્નમાં માંગ્યા અનુસાર ઉત્તર આપવાના છે.
- 6) પ્રત્યેક પ્રશ્નનો જવાબ ગુજરાતી ભાષામાં લખવાનો છે.

यहाँ से काटिए

1) નીચેનો ગદ્યખંડ વાંચીને તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

ગદ્યખંડ:- “પ્રાણીમાત્ર તરફ સમભાવ, અનુકૂળ ભાવ રાખવો તે અહિંસા. મનુષ્ય જ નહિ પરંતુ પશુપક્ષી, કૃમિકીટ આદિ તમામ જીવો પ્રત્યે એ ભાવના કાયમ રહેવી જોઈએ. આપણાં દેશમાં પશુપક્ષીઓને ન મારવાં અને બનતાં સુધી કૃમિકીટોને પણ બચાવી લેવાં એટલો જ અહિંસાનો અર્થ માનવામાં આવતો હતો. કોઈનું ખૂન કરવું એ તો હિંસા છે જ; પરંતુ કોઈ માણસના શ્રમનો અનુચિત લાભ ઉઠાવવો એ પણ હિંસા છે. દુનિયામાં ચાલતી સૌથી મોટી હિંસા એ છે. એમાંથી જ યુદ્ધ વગેરે હિંસાનાં ભયાનક રૂપો પ્રગટ થાય છે. પોતાનાં સુખ, આરામ અને ફાયદાને માટે બીજાનાં સુખ, આરામ અને હિત પ્રત્યે બેદરકાર બનવું એ છે રોજની હિંસા. એનાથી બચવા માટે રોજ પોતાના અંતરને ઢંઢોળી જોવું જોઈએ કે મેં મારા કોઈ સાથી પ્રત્યે અનુદાર વર્તન તો નથી કર્યું ? એને કાચી રોટલી આપીને મેં પોતાના માટે પાકી રોટલી તો નથી લીધી ? પોતાની જાત ચોરીને બીજાના ઉપર કામનો બોજો તો નથી નાખ્યો ? પોતાના પાડોશીને બીમાર જોયાં છતાંય તેની સેવાને માટે જવાનું મેં ટાળ્યું તો નથી ? આ બધાં હિંસાનાં લક્ષણ છે.

પ્રશ્નો:-

- 1) સામાન્ય માણસ અહિંસાનો શો અર્થ કરે છે ? [2]
- 2) લેખકના મતે હિંસાનો શો અર્થ છે ? [2]
- 3) નિત્ય જીવનમાં માનવી ક્યાં ક્યાં હિંસા કરી બેસે છે ? [2]
- 4) અદૃશ્ય હિંસાના બે ઉદાહરણ આપો. [2]
- 5) આ ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [2]

2) નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈપણ એક વિષય પર 200 થી 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [10]

1) મોંઘવારી

2) નવરાત્રી

3) બેટી બચાવો

4) જનસેવા એ જ પ્રભુ સેવા

3) નીચે આપેલા મુદ્દાઓને આધારે વાર્તા લખી યોગ્ય શિર્ષક આપો. [5]

“એક રાજા - એશ આરામવાળી જિંદગી - ઊંઘ ન આવવી - ચિંતા થવી - અનેક વૈદોને બોલાવવા - અનેક પ્રકારની દવા કરાવવી - રોગ દૂર ન થવો - એક વૈદનું દરબારમાં આવવું - દવા બતાવવી - કહ્યું ‘ગેડી દડો રમો અને આ ભૂકી લેવી - રાજાએ દવા કરવી - ઠીક થઈ જવું - વૈદને ઈનામ આપવું.

4) તમે જ્ઞાનપીઠ છાત્રાવાસ ઉદયપુરમાં રહીને અભ્યાસ કરો છો. તમારો નાનાભાઈ રમેશની પસંદગી રાજ્ય સ્તરીય ક્રિકેટ ટીમમાં થઈ છે તો તેને અભિનંદન આપતો પત્ર લખો. [5]

5) અ) રૂપક અલંકારની સદૃષ્ટાંત વ્યાખ્યા લખો. [2]

અથવા

ઉપમા અલંકારની સદૃષ્ટાંત વ્યાખ્યા લખો.

બ) નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપી વાક્ય પ્રયોગ કરો. [2]

- આસમાન તૂટી પડવું.

ક) 1) નકાર વાક્ય બનાવો. [1]

- હું નિયમિત પ્રાર્થના કરું છું.

2) પ્રશ્નવાક્ય બનાવો. [1]

- આપણે કોટા જઈશું.

3) વિધાન વાક્ય બનાવો. [1]

અદ્ભૂત ! પ્રકૃતિનું સુંદર દૃશ્ય !

ડ) નીચેના વાક્યોનું શુદ્ધિકરણ કરો.

[3]

- 1) જઈને તમે આવો સોમનાથ.
- 2) પ્રાચીન નામ અમદાવાદનું કર્ણાવતી છે.
- 3) જળવાઈ શિસ્ત ક્યાં છે રહે ?

6) નીચેનો પઠિત ગદ્યખંડ વાંચીને તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

“એક વરસ આખા ગુજરાતમાં ભયંકર અતિવૃષ્ટિ થઈ, સાત દિવસ સુધી અનરાધાર વરસાદ વરસ્યો. પવનને વરસાદ બન્નેનું જોર ! બધી નિશાળો બંધ, કચેરીઓ બંધ, વેપારીઓના વેપાર બંધ, ટ્રેનો બંધ, વર્તમાનપત્ર બંધ. કોઈને કશી ખબર ના પડે કે બહાર શું થાય છે ? કોઈ કોઈને મદદ ના કરી શકે, જાણે શું થશે તેનો ભય બધાને લાગે. જગતનો પ્રલય પાણીથી જ થાય છે. સર્વ દેવોમાં વાયુ સૌથી બળવાન છે એમ સર્વેને લાગતું હતું.

પ્રશ્ન-1 ગુજરાતમાં કેવી પ્રાકૃતિક આપદા આવી હતી ?

[2]

પ્રશ્ન-2 અતિવૃષ્ટિથી જાહેર જીવન પર કેવી અસર થઈ હતી ?

[2]

પ્રશ્ન-3 અતિવૃષ્ટિના કારણે લોકોને કેવો ભય લાગતો હતો ?

[2]

7) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ આપો.

[8]

- 1) જયંતનું પાત્રાલેખન 'કાંચન અને ગેરું' પાઠના આધારે કરો.
- 2) ચંદ્રવદનની ભણવાની કમજોરીને કારણે તેના પરિણામ પર થયેલી અસરો જણાવો.
- 3) નોકરનું પહેલું કામ કયું કયું હતું ?
- 4) નવગ્રહોનાં નામ લખો.
- 5) લેખકે ઈન્દ્રેશ્વર સુધીના સાઈકલ પ્રવાસ દરમિયાન રસ્તામાં શું શું જોયું ?
- 6) લેખક આથમણી દિશામાં શું શું જોઈને દંગ રહી ગયા ?

8) નીચેના પાત્રોને વિશે પાઠના આધારે ટૂંક નોંધ લખો. (કોઈપણ એક)

[6]

- 1) માજીનું પાત્ર
- 2) ચંદ્રવદનના મામાજી

9) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો. (બાર થી પંદર વાક્યમાં) [8]

- 1) ‘મને એજ સમજતું નથી’ કાવ્યનો ધ્વનિ સ્પષ્ટ કરો.
- 2) ‘તડકો’ કાવ્યમાં તડકાનાં સ્વરૂપનો અર્થ આપો.
- 3) ‘બોલ મા’ કાવ્યમાં મીરાંબાઈના કૃષ્ણપ્રેમ પર ચર્ચા કરો.

10) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ ચાર થી છ વાક્યમાં લખો. [8]

- 1) ‘કુંવરબાઈનું મામેરું’ કાવ્યના આધારે નરસિંહ મહેતાની આર્થિક પરિસ્થિતિ જણાવો.
- 2) ‘જનની’ કાવ્યમાં કવિ બોટાદકરે કરેલ માની મમતાનું વર્ણન તમારા શબ્દોમાં લખો.
- 3) સમજાવો:-

“છે ગરીબોના કૂબામાં તેલ ટીપૂંચ દોહ્યલું

ને શ્રીમંતોની કબર પર ઘીના દિવા થાય છે.”

11) નરસિંહ મહેતા અથવા પ્રેમાનંદના સાહિત્ય જીવન અને કવન પર નોંધ લખો. (દશ થી બાર વાક્યમાં) [4]

DO NOT WRITE ANYTHING HERE